

REKOMENDACIJOS

GARSO Š TARIMO

ĮTVIRTINIMUI

Literatūra:

Andrijanova A., Vilkienė S. Garsų tarimas. Kaunas „Šviesa“, 1990

Garšvienė A., Dapšienė L., Gudavičienė J., Kostkienė Z., Morkuvienė G. Neišplėtotos kalbos ugdymas. Kaunas „Šviesa“, 2001

Kėdainiai
2014

Parengė: Ingrida Jonynienė

ARTIKULIACINIO APARATO MANKŠTA

Mankštos pratimai atliekami iš pradžių mėgdžiojant suaugusįjį, po to – savarankiškai.

- Lūpas įtempti šypsenai, po to atkišti plačiai į priekį – tai kartoti pakaitomis keletą kartų
- Iškišti platų liežuvį, jį kelti į viršų ir uždengti viršutinę lūpą
- Aplaižyti viršutinę lūpą, liežuvio „suskaičiuoti“ viršutinius dantukus, pabandyti pasiekti nosytę
- Pabūti „dažytojais“: liežuvio galiuku pirmyn – atgal braukti kietąjį ir minkštąjį gomurį
- Iškišti liežuvį ir padaryti „samtelį“: liežuvio galiukas ir kraštai pakilę, o nusileidęs vidurys sudaro įdubimą
- Padaryti „samtelį“ už viršutinių dantų, burnoje. Pūsti į jį orą. Tą patį daryti sukandus dantis
- „Palakti pienelį“, kaip katytė laka

GARSO Š TARIMAS

Prisiminkite, kad tik tvirtai išmokus tarti garsą Š viename etape, galima pereiti prie kito etapo. Šias užduotis atlikite kiekvieną dieną (pagal galimybes), kol pastebėsite, jog garsą Š vaikas be ypatingų pastangų taisyklingai taria savarankiškoje kalboje, t.y. bendraudamas su tėvais, draugais, artimaisiais.

Š tarimas atviruose skiemenyse

ša	šo	šai	aša	šo-šuo
šo	šu	šau	ošo	šu-šū
šu	šū	šuo	ušu	šuo-šu
šū	ša	šui	ūšū	šau-šai

še	šia	še – sei	eše	ši	šio	ši – šy	iši
šė	šio	šie – šė	ešė	šy	šiū	šiu – šiū	yšy

Š' itvirtinimas žodžiuose

Šeria, šelpia, šepetėliai, kišenė, lašeliai, pušėlė, veršeliai, ešeriai.
 Šėlo, šėrė, braškėjo, lašėjo, šešėliai, košė, lepšė, maišė, mušė, nešė.
 Šildo, šiltinė, širšė, šiluma, kiaušiniai, lopšinė, vaišina, dešinė.
 Šyla, šyptelėjo, pušynai, rašyba, rašytojai, maišytuvai.

Šiaurė, šiaudai, maišiau, piešiau, lošia, ošia, plėšia, nešioja, pešioja, parašutai, šeiminkė, šiemet, šienauja.
 Aštri, braškė, kraštinė, daugtaškiai, paraštė, taškėliai.
 Ošti, poškėjo, troškina, pliuškėna, tuština, trešnė, nešti, pešti, meškerė, meškinai.
 Iškyla, išvedė, kariškiai, kiškiai, tėviškė, vištėdė, vyšnia.
 Aiškina, laiškinkė, aiškėja, Aušrinė, viešnia, puošti, puošmena.

Š' itvirtinimas junginiuose su priebalsiais

Šmirinėja, šneka, šnervė, pašnekovė, švendrė, šveitė, šventė, švelni, švinta, švilpynė, švyti, švyturiai.
 Šlepetė, šlijo, šleivoja, šlieja, lipšni, aikštė, reikšmė, brūkšniai, lakštingala, lėkštė, paukšteliai, pykštelėjo, plekšnė, marškiniai.

Š tarimas sakiniuose

Perskaityti (pakartoti) posakius, paaiškinti jų reikšmę:

Nė šuo nelaktų. (neskanu) Privalgiau, net šonkauliai braška. (sočiai)
 Pilvas maršą groja. (alkanas)

Š tarimas žodžiuose

Šakė, šąla, šaka, šakutė, šalikai, kemša, kiša, laša, muša, ašara, papuošalai, pašarai.
 Šoka, šokiai, šonai, šokinėja, šokuoja, pašonė, kyšojo, kamšo, tašo, taršo, prašo, rašo, maišo, plėšo.
 Šukė, viršukalnė, kišu, nešu, rišu, pešu, šukuoja, šuliniai, riešutai, šūkauja, šūviai, viršūnė.
 Pašai, šaipūnai, maišai, riešai, apmušalai, niekšai, įrašai, kaliošai, maršai, šauda, šauna, šaukia, prašau, rašau, šaudyklė, šauliai, šautuvai, šuo, šuoliai, priešui, lašui.

Š tarimas junginiuose su priebalsiais

Špaga, šparagai, špūlė, šprotai.
 Šmurkšt, šnara, šnairuoja, šnopusia.
 Švarina, švarkai, švara, atšvaitai.

Šlama, šlapo, šlovė, šlakai, šlovina, šluoja, šlaitai, šlaunelė
Škotai, štanga, štorimas, šturmanas, štai, šratai, ankšta, bokštai, brūkšt, eikš,
pokštai, šaukštai, aukšta, aukštaitė, aukštuma, lukštai, vikšrai, barška, tarška,
niršta, pirštai, barškuolė, maršrutai, tarškalai.

Š tarimas sakiniuose

Tekstas skaitomas arba, suaugusiajam skaitant po sakinį, kartojamas. Perskaitytas pasakojimas atpasakojamas

Šarūno šuo

Šarūnui nupirko šunį. Jį pavadino Špuliuku. Šarūnui patinka šunelis. Jam ypač patinka šunį mokyti. Šarūnas numeta šaką ar pagalį ir šaukia:

- Špuliuk, Špuliuk, atnešk!

Šuo atneša.

- Špuliuk, duok koją!

Šuo duoda koją!

- Špuliuk, šok per lanką!

Šuo šoka. Šarūnas duoda Špuliukui dešros gabalėlį.

Špuliukas džiaugiasi.

Antrasis etapas

Š tarimas uždaruose skiemenyse

aš	eš	aš	eš	aiš	eš - ès	šaš	
oš	ėš	eš	oš	auš	iš - yš	šoš	
uš	iš	uš	iš	uoš	ūš - aš	šuš	
ūš	yš	yš	ūš	ieš	uoš- oš	šūš	
aš	oš	uš	ūš	eš	ėš	iš	yš

Š tarimas žodžiuose

Aš, blaško, braška, plaštaka, raško, raštai, aštuoni, kaštonai, lašnoja, našlaitė, taškai, plaštakė, koštuvai, tuštuma, lūšna, pūškuoja.

Pleška, teška, dešra, meška, neštuvai, tešla, tešlainiai, plėšrūnai, iškaba, iškamša, išmonė, išnara, ištrauka, išvada, išdaiga, mišrainė, višta, pyška, plyšta, ryšku.

Aišku, gaišta, laiškai, maištauja, priekaištai, aušta, pliauška, aušra, ieško, iešmai, ieškovai, pieštukai, prieštarauja, viešnagė, puošnu, kuokštai, papuošta, paruošta.